Inhoudsopgave

Hoofdstuk I Inleiding 1

Hoofdstuk II Van de aanloop tot de afloop van het project 5

II.1. De totstandkoming, organisatie en doelstelling van het project 5
II.2. Het verloop van het onderzoek en van de actie 8
II.2.1. De wetenschappelijke analyse van de gerezen problemen 9
II.2.2. De praktische consequenties van een andere kijk op de problemen 12
II.2.3. Het vervolg van het wetenschappelijk onderzoek 15
II.3. Terugblikken op het project 18
II.3.1. De meningen van de deelnemers aan het project 18
II.3.1.1. De start van het project 19
II.3.1.2. De organisatie en werking van het project 20
II.3.1.3. De uitkomst van het project 23
II.3.2. Onderzoek doen in een bestuurlijk preventieproject: een ervaring apart 24

Hoofdstuk III Een andere benadering van samenleving en criminaliteit 27

III.1. De intellectuele discussie over criminaliteit en criminele politiek in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië 28
III.2. Criminaliteit en angst voor criminaliteit in stadsbuurten 34

Hoofdstuk IV Bloemhof, Hillesluis en Boulevard Zuid: van moderne arbeidersbuurten tot multi-culturele probleemgebieden 39

IV.1. De sociaal-historische evolutie van Bloemhof, Hillesluis en Boulevard Zuid 39
IV.1.1. Van oude polders tot moderne arbeidersbuurten 39
IV.1.2. Van moderne arbeidersbuurten tot achterstandsgebieden 45
IV.1.2.1. Van sanering van de stad naar stadsvernieuwing 45
IV.1.2.2. Van stadsvernieuwing naar P.C.G.-beleid 51
IV.1.3. Naar een totale vernieuwing van de hele stad 53
IV.2. Bloemhof en Hillesluis: hun ontwikkeling in de voorbije jaren 55
IV.2.1. De demografische ontwikkeling 55
IV.2.2. De economische ontwikkeling 58
IV.2.3. De institutionele ontwikkeling 66
IV.3. Boulevard Zuid: de allure van een hoofdwinkelstraat 69

Hoofdstuk V De problemen op en rond Boulevard Zuid 73

V.1. Bronnen en methoden van onderzoek 73
V.1.1. De belangrijkste deelonderzoeken 74
V.1.2. Verdere informatiebronnen 78
V.1.3. Enige relativerende kanttekeningen 80
V.2. De problemen op Boulevard Zuid 83
V.2.1. De uitkomst van de eerste deelonderzoeken: een beperkt criminaliteitsprobleem 85
V.2.2. Aanwijzingen dat de criminaliteit is toegenomen 88
V.2.2.1. De gegevens uit de dagrapporten 88
V.2.2.2. De gegevens uit de maandstaten 93
V.2.2.3. De indrukken van de ondernemers 94
V.2.2.4. Een toegenomen criminaliteitsprobleem 96
V.2.3. Ruitvernieling en inbraak 98
V.2.4. Winkeldiefstal 100
V.2.5. Agressie, geweld en onveiligheidsgevoelens 101
V.2.6. De verdachten 104
V.2.7. De algemene problemen 106
V.3. Samenleving en criminaliteit in Bloemhof en Hillesluis 111
V.3.1. De meningen van mensen die er wonen en werken 112
V.3.1.1. De algemene problemen 112
V.3.1.2. De problemen van criminaliteit en overlast 113
V.3.1.2.1. Diefstal en inbraak 114
V.3.1.2.2. Agressie en geweld 116
V.3.1.2.3. Aantasting van de fysieke omgeving 117
V.3.1.2.4. Overlast in de sfeer van drank en drugs 119
V.3.1.2.5. Onveiligheidsgevoelens 120
V.3.1.3. Bloemhof en Hillesluis: op zichzelf staande gevallen? 121
V.3.2. De feiten volgens lokale kranten en politiële rapporten 126
V.3.2.1. De berichten in de kranten 126
V.3.2.2. De cijfers in de politierapporten 128
V.4. Sociale condities en (meningen over) onveiligheid: een afrondende beschouwing 131

Hoofdstuk VI De evaluatie van het project en zijn maatregelen 133

VI.1. Inleiding 133
VI.2. De realiteit van de evaluatie 134
VI.3. Waarom welke actie werd ondernomen 137
VI.4. De realisering en het gebruik van de maatregelen 141
VI.4.1. De algemene maatregelen 141
VI.4.2. Maatregelen in de sfeer van de criminaliteitsbestrijding 143
VI.4.2.1. De cursus *Preventie Winkelcriminaliteit* 143
VI.4.2.2. De mogelijkheid van telefonische aangifte 144
VI.4.2.3. Versnelde afhandeling van winkeldiefstal door het Openbaar Ministerie 145
VI.4.2.4. Een vast aanspreekpunt bij de politie 146
VI.4.2.5. De brochure *Criminaliteit in de detailhandel* 147
VI.4.2.6. Een onderling waarschuwingssysteem 148
VI.4.2.7. De plaatsing van een fietsenstalling 150

VI.4.2.8. Fondsen ten behoeve van beveiligingsmaatregelen 151
VI.5. Waartoe de respectieve maatregelen hebben geleid 151
VI.5.1. Inleiding 151
VI.5.2. De actie ten behoeve van het aanzien van de winkelboulevard 152
VI.5.3. De cursus *Preventie Winkelcriminaliteit* 153
VI.5.4. De overige veiligheidsmaatregelen 155
VI.6. Waartoe het project heeft geleid 157
VI.6.1. Mogelijke effecten van het project in zijn totaliteit 158
VI.6.2. De betekenis van het project volgens de participanten 164
VI.6.3. Opnieuw: van de boulevard naar de buurten 166

HOOFDSTUK VII Algemeen Besluit: de lokroep van de sociale vernieuwing 171

Bibliografie 175

Bijlagen 181

Bijlage 1: Uittreksel uit de lijst van vraagpunten die de basis vormde voor de interviews met participanten in het project 181
Bijlage 2: Overzicht van de - in augustus 1987 - op Boulevard Zuid gevestigde detailhandelsbedrijven (ingedeeld naar branche) en overige ondernemingen 183
Bijlage 3: De vragenlijst van de ondernemersenquête (gehouden in het laatste kwartaal van 1989) 185
Bijlage 4: De situering van Boulevard Zuid, Bloemhof en Hillesluis in Rotterdam 193

Overzichten

Overzicht 1: Allochtone inwoners van Bloemhof resp. Hillesluis 56
Overzicht 2: De belangrijkste deelonderzoeken 75
Overzicht 3: De belangrijkste kwartaalcijfers van Boulevard Zuid en Noorderboulevard 91
Overzicht 4: Verhoudingsfactoren incidentaantallen Boulevard Zuid / Noorderboulevard 92
Overzicht 5: De meningen van de ondernemers over de criminaliteitsontwikkeling 1989 95
Overzicht 6: Gevallen van ruitvernieling en inbraak vergeleken met vestigingsaantallen 99
Overzicht 7: De woonadressen van de verdachten 105
Overzicht 8: Geregistreerde criminaliteit in Rotterdam (1984-1989) 129